

## PROGRESJONSPLAN I FAGSTADLIA FUS BARNEHAGE.

Fagområdene er beskrevet i Rammeplanen, og skal komme til uttrykk i alle hverdagsaktiviteter i barnehagen. Vi har valgt å synliggjøre fagområdene og hvordan vi jobber med disse i en progresjonsplan. Denne planen viser hva vi kan forvente at barna har utviklet av ferdigheter på ulike alderstrinn, og den fungerer som en overordnet plan for de ansattes arbeid.

### Kommunikasjon, språk og tekst

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Språket er forbundet med intellektuell, sosial og følelsesmessig utvikling. Under dette fagområdet faller både tilegnelse av talespråk, gryende skriftspråkstimulering og verbal og non-verbal kommunikasjon.

Alder	Mål	Tiltak
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna møter ansatte som er bevisst sin rolle som språkmodeller og driver aktiv språkstimulering i alle hverdagsaktiviteter.</li><li>-Barna blir presentert for ulike typer bøker, sanger, rim og regler.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi setter ord på og benevner det vi gjør og ser rundt oss</li><li>- Vi stiller åpne spørsmål</li><li>- Vi tilbyr et rikt utvalg av sanger, bøker, rim og regler</li><li>-Vi leker med språket</li><li>- Vi hjelper barna å sette ord på følelser</li><li>-Vi vektlegger betydningen av hverdagslige samtaler</li></ul>
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna videreutvikler sin språkforståelse</li><li>-Barna utvikler et større ordforråd</li><li>-Barna bruker språket aktivt i lek</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi bruker et avansert språk med barna, uten å forenkle</li><li>-Vi jobber temabasert med eventyr</li><li>-Vi leker og tuller med rim og rytme og ulike lyder</li><li>-Vi er aktive språkmodeller i rolleleken</li></ul>
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi bruker et avansert språk med barna, uten å forenkle</li><li>-Vi jobber temabasert med eventyr</li><li>-Vi leker og tuller med rim og rytme og ulike lyder</li><li>-Vi er aktive språkmodeller i rolleleken</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi lager fortellinger sammen med barna</li><li>-Vi forteller vitser</li><li>-Vi hjelper barna med å se situasjoner fra ulike ståsteder, og sette ord på disse</li><li>-Vi har egne grupper for skolestartere med fokus på fellesskap, felles opplevelser, lek og skriftlige «oppgaver»</li><li>-Vi leser lange historier og bøker med flere kapitler</li></ul>

## Kropp, bevegelse, mat og helse

Barnehagen skal gi barna grunnleggende erfaringer, ferdigheter, kunnskap og holdninger som barna lærer seg gjennom sanseintrykk og bevegelse. Variert kosthold og god vekslning mellom aktivitet og hvile er essensielt for å utvikle en sunn kropp.

Alder	Mål	Tiltak
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna lærer seg å mestre egen kropp og utvikler et positivt selvbilde</li><li>-Barna blir glad i å være ute</li><li>-Barna blir presentert for et sunt og variert kosthold og kjenner på felleskap og hygge rundt måltider</li><li>-Barna får utfordringer tilpasset eget nivå</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi utfordrer barna og legger til rette for varierte muligheter til bruk av kroppen</li><li>-Vi er ute hver dag, og går turer i nærmiljøet hver uke</li><li>-Vi serverer mat som er ren og laget fra bunnen, vi har fokus på å servere fisk, grønnsaker og fiberrike karbohydratkilder</li></ul>
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna får kjennskap til menneskekroppen og lærer seg å sette egne grenser</li><li>-Barna lærer seg selv bedre å kjenne og har et positivt selvbilde</li><li>-Barna blir glad i å hjelpe til på kjøkkenet og glad i måltidene i barnehagen</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi snakker positivt om egen og andres kropp og hva kroppen får til</li><li>-Vi fokuserer på at barna øver seg på å sette grenser for seg selv og får hjelp til å stå imot gruppepress</li><li>-Vi legger til rette for mestring og tilpasser utfordringer til barnas nivå</li><li>-Vi lar barna delta i forberedelser på kjøkkenet, både med matlaging og dekking av bord</li><li>-Vi lar barna øve på selvstendighet under måltid og påkledning</li></ul>
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna deltar på stadig lengre turer og gjennomfører barnehagens milepæler</li><li>-Barna lærer seg å bli selvstendige i av- og påkledning, og å ta ansvar for egne eiendeler</li><li>-Barna lærer seg grunnleggende fin- og grovmotoriske ferdigheter</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi går på topptur til Neveltoppen</li><li>-Vi deltar på vanntilvenningskurs på Jorekstad</li><li>-Vi går på ski fra Nordseter til skistadion</li><li>-Vi har skolestartergrupper med skoleforberedende aktiviteter</li><li>-Vi jobber med tema: «følelser»</li><li>-Vi lar barna ta ansvar, og er støttende tilstede ved behov</li><li>-Vi overnatter en natt i barnehagen før sommerferien</li></ul>

## Kunst, kultur og kreativitet

Barna skal få kjennskap til kulturelle uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, dans og musikk, språk og litteratur, teater, film, arkitektur og design.

Alder	Mål	Tiltak
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna blir kjent med forskjellige materialer og verktøy så de kan uttrykke seg kreativt</li><li>-Barna blir presentert for ulike typer bøker, sanger, rim og regler</li><li>-Barna blir kjent med ulike instrumenter</li><li>-Barna blir introdusert for rollelek og fantasi</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi tilbyr varierte formingsaktiviteter</li><li>-Vi har fokus på at barnas produkter skal være deres egne</li><li>-Vi skaper, synger og leser sammen</li><li>-Vi har musikkstunder hvor barna får spille ulike rytmeinstrumenter</li><li>-Vi leker og hermer etter hverandre</li></ul>
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna får erfaring med dramalek</li><li>-Barna utvikler sine kreative evner</li><li>-Barna utvikler fantasien</li><li>-Barna deltar i lese- og sangstunder</li><li>-Barna får kjennskap til ulike eventyr</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi lager skuespill og barna har ulike roller</li><li>-Vi har formingsmateriell tilgjengelig for barna</li><li>-Vi drar på fantasireiser</li><li>-Vi velger variert litteratur tilpasset barnas alder</li><li>-Vi har magiske eventyrstunder</li><li>-Vi jobber temabasert med formingsaktiviteter</li></ul>
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna utvikler egen skaperglede</li><li>-Barna blir kjent med ulike uttrykksformer som blant annet kunsthåndverk, billedkunst, dans, musikk, drama, litteratur, arkitektur og design</li><li>-Barna blir presentert for ulike eksperimenter</li><li>-Barna føler stolthet og glede over egen kultur</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi lar barna eksperimentere, og fokuserer på prosess framfor resultat</li><li>-Vi drar på tur til museer og på teater og lignende</li><li>-Vi gjør morsomme eksperimenter i barnehagen, og filosoferer rundt disse</li><li>-Vi arrangerer konsert i juni, og bruker tid på øving og forberedelser i fellesskap</li></ul>

## Natur, miljø og teknologi

Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med og får forståelse for planter, dyr, landskap, vær og årstider. De skal i møte med teknologi bli kjent med ulike verktøy som kan benyttes.

Alder	Mål	Tiltak
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna blir glad i å være ute</li><li>-Barna får oppleve ulike årstider og naturopplevelser</li><li>-Barna får mulighet til å undre seg over naturfenomener</li><li>-Barna blir kjent med ulike dyr og fugler</li><li>-Barna får et innblikk i kildesortering</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi er ute i all slags vær</li><li>-Vi går på turer i nærmiljøet</li><li>-Vi tar oss god tid og er sensitive for barnas initiativ og interesser</li><li>-Vi synger og leser om ulike dyr</li><li>-Vi kaster søppel i riktig beholder, barna hjelper til med opprydding etter måltider</li><li>-Vi leker med naturmaterialer</li></ul>
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna får gode erfaringer fra uteliv</li><li>-Barna finner glede i naturen, og det å være ute i frisk luft</li><li>-Barna lærer å ta vare på naturen rundt oss</li><li>-Barna lærer om ulike dyr i nærmiljøet</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi går på tur hver uke</li><li>-Vi er ute hver dag</li><li>-Vi utforsker naturen sammen med barna</li><li>-Vi har fokus på å ta vare på alt vi ser i naturen</li><li>-Vi plukker søppel og lærer oss kildesortering</li><li>-Vi jobber temabasert med bærekraft og gjenbruk</li><li>-Vi oppsøker dyr i nærmiljøet</li></ul>
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna opplever gleden av å nå store turmål sammen i gruppe</li><li>-Barna får innblikk i enkel fysikk</li><li>-Barna har tilgang til skogen og nærområder som lekeplass</li><li>-Barna får utvidet kunnskap om naturens mangfold og lærer seg å ta vare på</li><li>-Barna får økt kjennskap til miljøvern og bærekraft</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi arrangerer milepælturer på høsten og vinteren</li><li>-Vi bruker eksperimenter som grunnlag for filosofiske betraktninger</li><li>-Vi har utedager</li><li>-Vi jobber temabasert med miljøvern</li><li>-Vi lar barna medvirke i planlegging av turer</li><li>-Vi har fokus på å ta vare på og rydde etter oss</li></ul>

## Antall, rom og form

Barnehagen skal stimulere barnas matematiske kompetanse. De ansatte legger vekt på å bruke matematikk i det daglige arbeidet med barna, som sortering, antall og former.

Alder	Mål	Tiltak
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna lærer i lek</li><li>-Barna lærer sortering og system</li><li>-Barna blir presentert for telling i lek og samlinger</li><li>-Barna blir bevisst på at det finnes ulike farger, mønstre og former</li><li>-Barna lærer å vente på tur</li><li>-Barna utvikler romforståelse</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi gir rikelig med tid til lek og voksenstøtte</li><li>-Vi stimulerer til å lage systemer i leken</li><li>-Vi leser, synger og har fokus på rim og regler med tall og gjentakelser</li><li>-Vi jobber med eventyret «De tre bukkene Bruse»</li><li>-Vi benevner farger, størrelser og mønstre i samspill med barna</li><li>-Vi gir allsidige muligheter til samspill og kroppslig lek</li></ul>
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna får erfare at gjenstander har ulike former og lærer navn på noen av disse</li><li>-Barna får oversikt over gruppa si</li><li>-Barna deltar i telling og sortering i lek og praktiske gjøremål</li><li>-Barna får kjennskap til ulike størrelsesbetegnelser og lærer seg å sammenligne</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi teller barna som er tilstede på avdelingen</li><li>-Vi leker «Hvem er borte» og «Kims lek»</li><li>-Vi lar barna hjelpe til med borddekking og opprydding</li><li>-Vi lar barna delta i baking og matlaging og fokuserer på mengder og å følge oppskrifter</li><li>-Vi spiller spill som utvikler den matematiske forståelsen</li><li>-Vi bruker naturlige stunder i leken til å sammenligne, telle og undre oss sammen med barna</li></ul>
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna får utvidet kunnskap om mengder, tall, volum, vekt, temperatur og tid</li><li>-Barna bruker tall og telling som redskap</li><li>-Barna får erfaring med ulike matematiske oppgaver</li><li>-Barna har en undrende holdning og undersøker på eget initiativ</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi bruker matematiske begreper i hverdagen og forklarer det barna viser interesse for</li><li>-Vi gjør skoleforberedende oppgaver med tall og systemer</li><li>-Vi tar vare på barnas initiativ og hjelper til å finne svar på undringer</li></ul>

## Etikk, religion og filosofi

De ansatte i barnehagen jobber bevisst og aktivt med verdier og holdninger, og er tydelige rollemodeller for barna i måten å møte mennesker og verden på.

Alder	Mål	Tiltak
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna er del av et miljø med respekt, omsorg og aksept for hver enkelt</li><li>-Barna tar del i ulike markeringer</li><li>-Barna bygger vennskap</li><li>-Barna medvirker i egen hverdag</li><li>-Barna blir sett for den er, og inkluderes i fellesskapet av varme, nære ansatte</li><li>-Barna lærer nestekjærlighet og å hjelpe barn i andre land</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi fokuserer på fellesskapsfølelse, og viser glede over å være sammen</li><li>-Vi feirer høytider og andre merkedager</li><li>-Vi leker i grupper med tilstedeværende voksne</li><li>-Vi kjenner alle barna godt, og lar dem få påvirke egen hverdag</li><li>-Vi etablerer rause miljøer på avdelingene, hvor det er lov å være den man er</li><li>-Vi deltar i FORUT-barneaksjon</li></ul>
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna møter hverandre med respekt</li><li>-Barna inkluderer hverandre</li><li>-Barna lærer å sette ord på og forstå egne og andres følelser</li><li>-Barna føler seg verdifulle i fellesskapet</li><li>-Barna får innsyn i egen og andre kulturer som er representert på avdelingen</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi er gode rollemodeller</li><li>-Vi filosoferer med barna</li><li>-Vi er empatiske og møter alle individer med omsorg</li><li>-Vi jobber for å skape gode lekemiljøer for alle, og daglig deler vi barna opp i passende grupper</li><li>-Vi jobber temabasert med livet i andre land</li></ul>
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna tar ansvar for seg selv og andre</li><li>-Barna får kunnskap om verdier og normer i samfunnet vårt</li><li>-Barna erfarer hva et demokrati er</li><li>-Barna får et bredere perspektiv på livets gang</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi hjelper barna å se og forstå andres perspektiv</li><li>-Vi undrer oss sammen med barna rundt etiske og moralske dilemmaer</li><li>-Vi lar flertallet ta avgjørelser ved gruppediskusjoner</li><li>-Vi inkluderer temaer om livet, barndom, alderdom og død der det føles naturlig</li><li>-Vi gir barna kunnskap om bakgrunnen for ulike høytider</li></ul>

## Nærmiljø og samfunn

Barnehagen representerer et betydningsfullt møtested mellom det private og det offentlige rom, og mellom familie og samfunn. Vi lar barna bli kjent i nærmiljøet og byen, og deltar på arrangementer på Maihaugen og i sentrum.

Alder	Mål	Tiltak
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna blir kjent i området rundt barnehagen</li><li>-Barna opplever seg selv som et eget individ utenfor familien</li><li>-Barna blir en naturlig del av kulturen i barnehagen</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi har faste turplasser</li><li>-Vi lager «hus» med bilder av barna og familien, disse henger tilgjengelig for barna</li><li>-Vi inkluderer og tar godt imot alle som er nye</li></ul>
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna utvider kjennskapet til nærmiljøet</li><li>-Barna kjenner hverandre godt og gruppene er et godt miljø å være i</li><li>-Barna lærer om ulike måter å leve livet sitt på</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi går lengre turer, og gjør barna oppmerksomme på omgivelsene</li><li>-Vi går på besøk for å kikke på husene til barna som bor i nærheten av barnehagen</li><li>-Vi leser bøker om ulike familiesammensetninger og livsvalg</li><li>-Vi deltar på arrangementer på Maihaugen</li></ul>
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"><li>-Barna erfarer viktigheten av å ha en egen stemme i samfunnet</li><li>-Barna har tro på at de kan være med å påvirke</li><li>-Barna lærer om bygninger og steder og blir kjent i byen vår</li><li>-Barna får kjennskap til enkelte minoriteter og deres levesett</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>-Vi møter mennesker rundt oss med respekt</li><li>-Vi gir barna muligheten til å medvirke i egen hverdag og erfaring i at «min stemme teller»</li><li>-Vi går turer til byen og gjør den kjent og trygg</li><li>-Vi markerer samenes nasjonaldag</li></ul>